

LO GAY SABER.

PERIÓDICH LITERARI QUINZENAL

FET PER ESCRIPTORS CATALANS, MALLORQUINS Y VALENCIANS.

Administració y Redacció, Argentería, nom. 44.

Surt lo 1 y 15 de cada mes.—Préu: Barcelona 2 rs. cada mes, fora 2 y 1/2 y al estranger 3 rs.—Se suscriu en todas las librerías.

Un nombre sol 1 rl.—Los no suscrits no tindrán folletí.—Los reclams á 1 rl. la ratlla pèls no suscriptors y 1/2 rl. los suscriptors.

SUMARI.

Academia Catalana.—A la Verge Maria, de Nu Victori: Penya.—Lo viatjer.—Mallorca, de Adolfo Blanch.—Curiositats.—Quatre paraulas sobre una cansò de la terra, de F. P. B.—Lo alfaneh, de J. Lluís Pons.—La filosa.—Amor, del Trovador de Montserrat.—Pensaments.—Sonet, de Pere de A. Penya.—Passatemps.—Un bes maternal, de M.ª Josepha Masanés de Gonzalez.—Novas.—Teatres.—Reclams.

ACADEMIA CATALANA.

ORA acertada la instauració d' una academia catalana? Aquesta es la pregunta que 's fan ja de molts anys los lletrats catalans, y uns per por, altres per desconfiansa, altres per creure no arribat lo moment encara, ó bè deixan de donar resposta ó bè responen negativament.

No ha mancat qui plé de fè y entussiasme l' ha creguda factible aquesta idea; no ha mancat qui congregant á tots los mes coneguts escriptors catalans los ha proposat dur á bon terme eix pensament, los lletrats que foren

ab eix fi convocats varen esser catorze ó quinze y, cosa estranya, ab tot y que, dels quinze, los tretze cregueren realisable la idea, aquesta no 's dugué á bon port. ¿Perqué? No 'u sabém. ¿Será tal volta, perque no hi ha hagut un que, prescindint d' uns quants, enemichs per costum de tota innovació, fes lo que no s' ha atrevit á fer aquella majoria?

Mes deixém estar lo perque no s' ha fet y vejam si 's podria fer y quins fruyts daria.

Poderse fer, y ¿perqué no? Allí hont hi ha trenta poetas, poetas premiats en jochs florals, prosistas triats, critichs eminents, homes erudits, hi té d' haver los elements precisos per tirar avant lo que avuy es una necessitat. Ja es hora de que no 's deixi tot á la escalfor que donan als cors entussiasmes los jochs florals en lo mes de Maig, ja es hora de que no 's deixi á la bona de Dèu la formació de eixa llenga

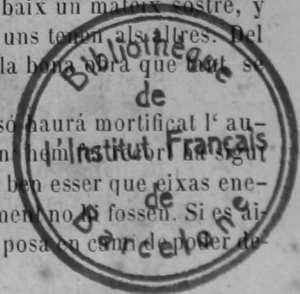
que fins ara va vestida á tot gust y á tota moda y potser á cap moda y gust verament catalá. No se 'ns diga que la llenga ja es feta y que no necessita qui la endressi, perque á esser veritat aixó, no tindrian rahó de existencia totes quantas academias hi ha al mon, pus de las llingas que aqueixas han pulit y treballat, també se n' haguera pogut dir altre tant. La llenga es veritat que hi es; mes també es cert que viu com arbre salvatge, sens qui li talli 'ls rebolls, ni la podi á temps, y perçó es poch triada en sas paraulas y á voltas poch clara en sas formas.

Un home pot fer avansar una llenga, fixarla may. Aixó sols ho farà un aplech dels mes entesos en l' art de ben dir, y á n' aquest aplech es al que se li dona lo nom d' academia. Un home sol no pot fer un diccionari, ni una gramática, un nom no te prou autoritat per ferse respectar, ni 's pot creure prou fort per dictar lleys. Co no es voler dir que ningú fassa res, y que tot s' encarregui á l' Academia, res d' aixó; co es voler dir, que una Academia pot pendre de tot lo fet lo millor y afegirhi lo que hi manqui. Ab esta institució tindriam, lo que no tindrem fins á tant que hi siga, una ortografia fixa y constant, ortografia que fora obligatoria per quans als Jochs florals llytessen; tindriam un bon diccionari, y sobre tot un centre ahont anirian á portarhi son amor á las cosas de la terra tots aquells que encara tenen á just ergull lo poderse nomenar catalans.

Be prou sabém que després y tot d' haverse deixat corre la idea per molts, ne quedaren per co uns quants que la volian termenar de bona manera y ab voluntat. Sabém que fins s' arribá á escriure un reglament, y que 's volia cridar á nova junta á tots los escriptors catalans. Perque sabém aixó y perque molt nos ha sorprés que no 's portés á fi, es per lo que avuy ne fem recordansa.

Déixense á un recó las estranyesas que tenen esbarriats als propagadors de la llenga catalana; apleguintse tots baix un mateix sostre, y conceixentse d' aprop, fugirá eixa por que 'ls uns tenen als altres. Del tracte n' eixirá s' agermanament y d' aquest la bona obra que avuy se desitja.

Hem tocat una corda que potser ab lo sèu só naurá mortificat l' au-rella d' alguns. Hem parlat d' enemistats. Si n' hi ha algun que no hi signi perque creyém que hi son; ab tot podria molt ben esser que eixas enemistats no mes las veyessem nosaltres y certament no hi fossen. Si es aixis encara ne som mes contents; pus aixó 'ns posa en camí de poder de-

manar ab mes forta véu la creació d' eixa Academia segurs de que tots, alli moguts per sols un zel, y despullats de tota mesquinesa, procurarán tot lo bè que una corporació aixís pot fer á una llenga, sent tots amichs de cor y de pensa, anant tots á la una, remant tots al plegat y vers un indret molt camí faria nostra nau y molt nos podriam riure dels vents de llevant ó de ponent què han fet bronzir las cordas de l' arpa d' un de nostres jóves, valents é inspirats trobadors.

Dèu vulla que la nostra véu ressó de molts pensaments y moltas altres véus, no 's perdi pèl buyt.

Dèu fassa que al llegir estas ratllas sian mes los que digan «se pot fer» que no 'ls que termenen eix article ab la rialla del incrèdul entre 'ls llabis!

Á LA VERGE MARÍA.

Teng un desitj, dolsíssima Senyora,
Teng un desitj que salta de mon cor,
Mes hermós que la flor de l'esperansa
Y mes ardent que de la flama 'l foch.
N' es gustós com lo pá qui m' alimenta,
Recrea y, com lo ví, dona confort.
Ell m' ha fet veure estels al mitj del dia,
A mitja nit m' ha fet eixir lo sol.
Per ell la vida are es un camp d' espinas,
Per ell la vida are es un vall de flors.
Tan prompte 'm fa passar las boras negres
Una après l' altre, aixís com grans de dol
Que van tombant en pausa del rosari
Que ab véu trista se resa per los morts,
Com m' en fa un enfilay de perlas finas
Que 'm fan somiar, com talisman de goig.
Y Vos sabéu, dolsíssima Senyora,
Molt mes que jo de mon desitj lo nom,
Y res vos costaria donar vida
A lo que vida té ja dins mon cor,
Puig que sou la divina dispensera
Que, sens menyscab de l' infinit tresor,
De vostres mans estesas deixau caure
De mercés una pluja per tothom.
Jo 'm figur, ó Regina sobirana,
Veurervos apareixe' abans del sol
Acompanyada de l' estel de l' auba
Las sombras espahordint de la dis-sort.
Saludantvos s' amagan las estrellas
Cantan los aucellets, s' obren las flors
Que desplegantne sos perfums s' esplayan
Llàgrimas puras derramant de goig.
Y vos veitj que baixau á cada casa,
Que picau, y dau llum á cada cor
Portada per los àngels de la guarda
A las horas que 'l mon encara dorm.
Ah! devallau, Senyora á casa meua,
Picau, y donau llum á lo mèu cor,
Que en vetla 'm trobaréu, ajonollada,
Com deurá ferho lo mèu àngel bo.
En vetla 'm trobaréu abans del dia
Perque 'm vé á rompre mon desitj lo só
Com ho faria al toch d' una campana
Que 'm cridés á la vida ó á la mort.
Y cuant vos veja de la fè ab los ulls,
Puig que indignes ne son los ulls del cos,
Vos faré dotze voltes ma demanda,
Dotze vos contaré mon desconhort,
Una per cada estrella queus corona,
Per veurem coronada de consol.
Y si mos prechs atesos son, Senyora,
Si al desitj donau vida de mon cor
En faré de ma boca un arpa santa
Per ensalsar vostre santíssim nom.
Desitj las flors que naixen á ma patria,
Escoltá á la garriga 'l rosinyol,
Sentir belar sas mansas ovelletas,
Probá 'l maná que donan de llur cos,
Tastar las brescas de sa mel dorada,

Sas ricas fruytas esmaltadas d' or,
Veurer correr sas aigüas platejadas,
Senti 'l soroll de l' arbre que 's remou,
Y contemplar del cim de sas montanyas,
Com va estenentse com alfombra 'l sol.
La terra que trepitj es bella terra,
Maravella de l' art, inmens tresor,
Jo l' estim molt perque 'm serveix de mare
Que lleta al fill y l' hi cubreix lo cos,
Jo l' estim molt perque 'n son llit me bressa
Pero desitj la patria de mon cor.

VICTORIA PENYA.

LO VIATGER.

Per la carratera de Alsacia hi fa via un pobre vellet; la jornada es fatigosa y la ciutat encara n' está llunyana. Deixat anar sobre 'ls coixins de un ayros carruatge passa un rich ab ergull y sense penas.

—Senyor, li diu lo bon vell, estich fatigat, dexaume seure al costat vostre, un ratet y no mes.

—Mon carruatge es per mi, respont lo rich, y m' agrada anar sol; féu, féu vostre camí bon home. Als pobres los hi faig caritat (y per cert bè se 'l que 'm costa) mes ja may los prenh per companys de viatge.

—Tú, li contesta 'l vell, no fas lo que déus fer; pensa ab lo penediment, perque avuy morirás.

Lo ayre s' escalfa y una negra tempestat apunta al lluny del lluny: lo pobre vell camina poch á poch y tot caminant véus aquí que encara troba una carreta. Un pages la mena cap á son poble.

—Pages, diu lo pobre, ja ho veyéu, jo só vell; anant per eix mal camí m' afatigo: per pietat, voldriau durme á dalt de vostra carreta fins á n' aqueix poblet de aquí aprop?

Respont lo pages ab grèu:

—Tinch que dirvos «no», perque vinch de fira y duch lo carro plé de mercaderias. Mon cavall camina ab molta pena, cada pas que dona me sembla que será l' últim. Si li ajunto 'l pés vostre, ja ho podéu coneixer, lo pobre animal caurá mort abans de donar trenta petjadas. A vostre cor ho demano, digau, ¿déch sacrificar á n' aquest pobre animal?

—A tú, respont lo vell, coneix que 't dol no poderme socorre, veig que tens una ànima sensible, mes per aixó, no 't mancará un càstich: la tempestat que ve desfará ta cullita.

Lo pagés passa tot comogut, y sens mirar al pobre vell s' allunya ab lo cap baix.

Véus aquí que véu per la mateixa via un carretonet tirat ab molta fatiga per un ase molt magre. Lo mena un home molt entristit. Lo vell se hi acosta, y li pregunta, ab véu dolsa, si 'l deixaria muntar dalt del carretó. Lo home mirantlo, li respont:

—Com vos planyo! A vostre edat anar per las carreteras, bon vell, aixó es massa! Es cert; necessiteu ajuda. Vamos, atúrat Xarlet. Aixecat, Catarina, y surt del carretó. Bon home, esta es ma muller; fa quatre mesos que la pobra está malalta y s' enflaqueix sense saber perque: es molt dolorós veurer patir tant; mes que hi hem de fer, sino pèndrer paciència. Dèu quant castiga bè sap perque ho fa. Ella ja s' ha conformat á anar al hospital; allí la porto; ja sabéu perque estém tristos. Xarlet no 'ns podria arrossegar á tots dos; pujau donchs vos, bon vell, á vos 'us convé mes que á nosaltres; jo, ja li donaré 'l bras á Catarina, la alegría de podervos fer est favor li daré forsas per caminar.

—Oh parella virtuosa! va dir lo vell caminant, en vostra vida sols s' hi véu misericordia y ternesa, y en vostre cor, sobrehix la caritat. Benèhits siau! Fill mèu, tórnat en á casa; des d' ara á ta dona li revé la perduda salut, y los favors de Dèu, que pensarà sempre ab vosaltres, caurán sobre vostres cors com una dolsa pluja. Recordéus de mí: jo visch dalt del cel.

Y, al dir aquestas paraulas, lo bon vell va desapareixe.

Llavors los dos pagesos, mirant á terra, adoraren al autor de aquell diví misteri, y se 'n tornaren á casa tots plens de nova vida; perque ells eran parella aymada y beneyta pel Dèu que castiga y consola.

T. DE C. L.

MALLORCA.

A Malorca! tant bon dia! á Malorca!

Crónica Marslli.

Bè apars gentil Mallorca del roig confi en la ratlla,
Per entremitj de boyras del jorn al clarejar,
Com en la humida arena aixecantne la ample espatlla
Cubert de pòls olimpica, lo gladiador del mar.

O á la claror sinistre de tempestat irada
La vagamunda proa de misteriosa nau,
Del monstre de las ayguas la inmensa carcanada,
Del conturbat abisme l' encimerat palau.

Bè apars al qui t' esguarda feritne ab la memòria
La porta embarrerada de ton sombrós antany;
Per sons esgarrifosos que 'l bronzo de ta història
Al firmament aixequa com lo fatich de un plany.

Desperta eixas véus plenas de antiga recordansa,
Que enlayrejadas brandan com vol de papellons
Al colp de tas onadas, del vent ab la frisança,
O al ànsia perfidiosa de mos brugents bordons.

¿Ahont són, ahont són, que guaytan per colls y per boscatges
Al peu de tas palmeras ó al cim de tos clapers,
Los braus fills de tas serras, lo front cenyit de oratges,
Los compayons de Annibal, tos destres mandroners?

Aquells que ab nua testa, ab pit nú, dels boschs eixian
Com romp lo negre núvol la claredat del llamp,
Y entre las dents lo llabi, de mort se rebatian
Pels ayres espenyentne terrible pedregam?

Passá per tú, Mallorca, la colossal nissaga,
Com broma viatjera que escampa l' ventijol;
Ja 'l foch sagrat del druida no llú en la umbrosa ubaga,
Sagnanta petja 'n tinta per tot arreu ton sol.

¡Ah, Dèu! bè prou que 'l veig sobre ta platja astruga,
De mort y espant portarne són bras armipotent
L' inmens orgull del poble que de sa ma feixuga
Tots dos talls de són ferro estotjà en ton pit valent.

Y 'ls fills del Nort t' empremtan sa fera vergassada,
Quant sobre 'l mon colcantne 'l fereix lo llamp de Dèu,
Y 'ls del desert t' ofegan ab sa xardó infernada
Llansats del fons del Zahara fins oltra 'l Pirinéu.

Oh! esborraumen l' esment, onadas falagueras
Que en la menuda arena altres fats remorejau!
Digaume que no l' reten cadenas presonerass
Al poble que naix lliure, per mès que 's veja esclau.

Digau que encara á voltas per gorchs y margenadas,
Del héroes bal-leárichs la sombra 's véu vagá;
Que encara 'l sol ne trema al ressó de llurs petjadas
Desde 'ls altars del druida, fins als pregons d' Artá.

Digam' ma dolsa aymia, la houri dels Beni-Ganyas,
Que á 'N Jacme endevinares, que alsant lo front altiu
De vora l' mar fent senyas, al cim de tas montanyas,
Als catalans diguéres: «veniu, germans, veniu!»

¡Gualá! 'l Conquistador ja conta sas galeras,
Ja ensinistrat son polltro, cenyeix lo dur capmall;
Ja prenent sa forta espasa, devall de sas senyerass
Capdella tot un poble de mant ardent vasall!

Via sus! proa á Mallorca! y ay de ton Xech, sultana!
Brandant la aljuba esquinsa, destrena ton cabell;
Devant de la tempesta vé la áliga alsotana,
Vent provensal t' etjega l' esbufegant quadrell!

Retruny al pés la terra, de tanta d' armadura,
Baumas y fraus aixordan los bramadors aúchs,
Santa Maria! 'N Jacme, malhaja qui 't detura,
Lo que 'ls enginys no esberlan, enfonzan tos trabuchs!

Ah! cóm llavors lo cel, Mallorca, tu esguardares,
Veient lluny de ta riba los sarrahins fugir
Y en lo llati dels Jacmes de sopte t' afanyares
Lo cel, lo mar, la terra y ton fat á benehir!

¡Bè al cenyirte de reyna la esparpallant corona
Ton sol enjoyellares de temples y palaus!
¡Bè com caball de guerra sa espatlla ajupint la ona
Portá de gesta en gesta tas victoriosas naus!

Y al bruit de tants esplets, alsant la antiga llosa,
Pau te doná en sa tomba ton gegantesch passat,
Méntres ton ombra inmensa per l' aigua procel-losa,
Lo róssech passejava d' altiva magestat.

Mes ara ¿qué s' es feta, Mallorca, ta grandesa?
¿Ahont són tas fortas naus, tas armas los pendons?
¿Qui ta corona, ó reyna del mar, qui te l' ha presa,
O ha trossejat un á un tots sos niellats murons?

¿Sanch de germans es esta que ton rogench sol tinta,
Mallorca malestruga, á barat de un bes de amor?
O es la que una real sombra á las nits, de ferro cincta,
Plorosa 'n ve á plorarme en los camps de Lluchmajor?

Ah! dorm en pau, gran rey, en pau dormiu, Moncadas,
Y tu brau servidor del mallorquí casal,
Qui en ton mantell de guerra pel mitj de las onadas,
L' anyell al llop duguéres, en Montaner lo lleal!

¡Dormiu! véu de justicia y de cástich n' es vinguda!
Ni realme de Mallorca, ni realme de Aragó!
La cobejant' enveja per terra jau retuda!
Sols queda al cel signantne la créu del Redemptó!

ADOLPH BLANCH Y CORTADA.

CURIOSITATS.

Las mes escullidas obras publicadas á Fransa en la última quinzena del mes de Mars son:

Mausons normandes del segle XV, per A. Gasté.—Caen.

Poemes Saturniens, per Paul Verlaine.

Etudes sur Aristophanes per Emil Deschavel.

Yolande, per Leon Isardet.

Elements de la gramaticæ, per Menant.

Batalias navals de Fransa, per Traudé.

Juvenal, traducció en vers per H. Kerdanid.

Historia Romana, de Tito Livio traduïda per M. Gauche.

Abans de coneixes' los medis que avuy s' usen per portar una correspondencia secreta 'ls antichs se servian de diferents enginys per trasmetrer son pensament.

La Persia que feu que Cyro se revetles contre son germá, li remeté una carta dins del ventre d' una llebra. Demarato essent fora ja de Sparta, nunciá á sos compatriotas los projectes de Xerxes respecte á la Grecia, valentse d' un escrit sobre un tros de fusta que cobri après de cera. Tambe s' conta que missatjers fidels portavan las novass escrites ab un punxó, ó per millor dir picadas, demunt de sos cossos. Mes detots estos invents lo mes estrany es lo que Herodoto conta en el lli-vre de *Terpsichore*.

Trobantse Histíe en Persia y volent determinar als Grechs á aixecarse contra Dario, féu afeitar lo cap al mes fael de sos esclaus e hi estampá lletras; luego esperá que 'ls cabells fossen llarchs. Aixís disposat l' enviá á Aristágoras, fentli dir al mateix temps, que fés afeitar lo cap del missatjer y que l' examinés. Aristágoras, aixís trobá l' escrit que li aconsellava la rebelió.

QUATRE PARAULAS

SOBRE UNA CANSO DE LA TERRA. (1)

De totes las cansons populars, sens cap mica de duple, la que ha sigut mes estudiada, la que ha dat mes treball als col·leccionadors, la que ha ofert peu per investigacions curiosas, es estada la que 'ls francesos coneixen ab lo nom de la *cansò de Jean Renaud*, si be 'ls italians la nomenan *Comte Angiolino* y 'ls bretons y danesos *Sire Nam* y *Sire Olof*. Homes de gran coneixensa en aquest ram com Voff y Villemarque n' han dit cosas molt novas. Gerard de Nerval ne parla molt be en las planas de sa *Bohème Galante*. A. Brachety G. Parisl' hi han dedicat llarchs articles en la *Revue critique d'histoire et de littérature*. En un d' aquests articles hi hem llegit una llista de totes las versions que 's coneixen de la cansò anomenada: aixis se diu que n' hi ha de torenesas, bretonas, auvergnesas, del Rouen, de la Vendée, de Limoges y molts altres punts de Fransa á mes de las italianas y danesas. Emperó tants y tants com n' han tractat ningú s' ha recordat de la versió o versions catalanas. Aquesta cansò que mou á gelosia á bretons y francesos, promou questions sobre quin es dels dos, lo poble que l' ha inventada, també n' es coneguda aquí. Y per cert nostra versió va acompanyada de una melodia que no la tenen pas tan bonica 'ls de fóra casa.

En la versió francesa comensa la cansò arribant Renaud de la guerra aguantantse las tripas ab las mans y cridantlo sa mare des de dalt de la finestra; (aixó darrer nos recorda desseguída la cansò de D. Joan y D. Ramon). En la versió italiana lo compte Angiolino torna de la guerra. En una de les altres versions francesas Jean Renaud torna de la cassada ferit pel porch singlar (2) y aquí es encara mes sa semblansa ab la cansò mallorquina. En la versió bretona es un cavaller que se 'n va al bosch y allí hi troba una bruixa (korrigan) la qui 'l fa morir al esser de retorn á casa seua.

En lo comens es ahont hi ha mes diferencia entre las versions fins d'

(1) D' aquesta cansò posém aquí la versió francesa porque 's veja la semblansa que té ab la catalana de que tractém, sobre tot en lo comens. Digne es de notarse també lo que se sembla aquest comens á la cansò mallorquina «D. Joan y D. Ramon.»

Quand Renaud de la guerre s'en vint,
Tenant ses tripes dans ses mains,
Sa mère qu'est au grenier haut,
Voit arriver son fils Renaud.

«Mon fils Renaud, réjouis-toi,
Ta femme est accouchée d'un roi.
—Ni de ma femme, ni demon fils
Mon cœur ne peut se réjouir.

Mère, faites-moi faire un lit
Qui soit bien loin, bien loin d'ici;
Faites-le moi faire si loin
Que ma femme n'en sache rien.»

Or, quand ça vint sur le minuit
Que Renaud eut rendu l'esprit,
Sa mère se mit à pleurer
Et la servante à soupiner.

«Dites-moi, ma mère, mie,
Qu'a-t-on à tant pleurer ici?
—Ma fille, ce sont tous nos chevaux
Qui sont mors d'hier au tantôt.

Mais nos chevaux, ce n'est ca rien,
Paurvu que Renaud se porte bien.
Quand de la guerre il reviendra
De plus beaux il amènera.

—Dites-moi, ma mère, ma mie,
Qu'a-t-on à tant cogner ici?
—Ma fille, ce sont les charpentiers
Qui raccommodent nos greniers.

Dites-moi, ma mère, ma mie,
Qu'a-t-on à tant chanter ici?
—Ma fille, ce sont les processions
Qui font le tour de nos maisons.»

Or, quand ça vint sur les dix jours
Que la commère fit ses atours,
Le blanch elle a voulu porter,
Le noir on lui a présenté.

«Dites-moi, ma mère, ma mie,
Pourquoi me change-t-on d'habits?
—Prenez-le blanc, prenez-le gris,
Le noir est beaucoup plus joli.

Les enfants la voyant passer
Disaient entre eux tout chagrinés:
«C'est là la femme de Renaud,
Enterré d'hier au tantôt.

—Dites-moi, ma mère, ma mie,
Ces paysans que disent-ils?
—Ma fille, ils disent que les moineaux
Ont fait leur nid dans les créneaux.»

Quand elle fut dans l'église entrée,
L'eau bénite lui fut présentée;
Elle a levé les yeux en haut:
—Ah! Dieu, manan, le beau tombeau!

—Ma fille, il peut bien être beau,
Il a euté tous mes joyaux.
Non, je ne puis te le céler:
Renaud est mort et enterré.»

Elle a jeté un si grand cri
Que l'église en a retenti:
«Prenez mes bagues, mes anneaux,
Je veux mourir avec Renaud.»

(2) Renaud á la chasse est alls
á la chasse du sanglier
il a manqué le sanglier
et le sanglier l' a mangé.

una mateixa encontrada. En las unas vedecassar, en altrás de fira, en altrás de la guerra; en lo acabament totes son quasi igualas.

La mes notable de totes las versions es la bretona publicada en lo (*Barzaz-Breiz*). Creyém que d' ella van sortir las versions francesas, de aquestas la provenzal (ja en época tardana) en la quina l' héroe se titula *Arnaud l' infant* y d' aquesta la catalana.

No volém fer un estudi, ni un juhi crítich sobre eixa cansó, sols si volém fer saber que nosaltres també'n tenim esment y que nostra versió val tant com las estrangeras si no val més. Veusela aquí.

Vaig surtir á passejar | diumenge á la matinada,
veig venir lo meu fillet | per un camp que verdejava.
—¿Ay fill meu d' ahont vens tú? | ay fill meu de ahont vens tú ara?
—De la campanya del rey | dels que hi van no 'n tornan gayres.
Ay mare, si so tornat | á la Verge ho suplicava,
entre jo y lo meu cavall | portém trenta nou llansadas,
lo cavall ne porta nou | y 'l meu cos porta las altrás.
Ay mare, feume lo lit | allí ahont soliau antes.
—Ay fill meu lo meu fillet | ves á la cambra mes alta,
hi trobaràs ta muller | entre senyoras y damas,
ha parit un infantó | que es com l' estrella de l' auba.
—Jo no estich pas per muller, | ni per senyoras, ni damas,
ni tampoch per infantons, | ni per estrelles de l' auba,
ay mare, fassáume 'l lit | allí me lo feyau antes:
no me 'l fassáu gayre bè | que 'l meu cos no viurá gayre,
tant bon punt com seré mort | feune tocar las campanas
las campanas de la seu | las de sant Miquel archangel,
la del monestir mes alt | que n' es lo convent del Carme,
la gent quant ho sentirá | dirán: ¿per qui tocan ara?
ne tocan per D. Joan | que n' es mort á la campanya.

II.

—Mare mia, mare | sento gran ruido.
—Ne son las criadas | que saltan y riuen.
—Jo no dormo pas,
no estich adormida.
—Se 'n ha mort un gran | un gran de la vila,
n' hi fan un enterro | ab una musica.
—Mare mia, mare | ¿quin dia iré á missa?
—Filla, las pagesas | estant quinze dias
y las menestralas | los quaranta dias
tú com á primpeesa | un any y un dia.
—Mare mia, mare | quin vestit duria,
lo vestit de seda | ó 'l de plata fina.
—Si 't posas lo negre | mes be t' estaria
Al sortir de casa | sent la gent que diuen:
—Ara vé la dama | ara vé la viuda.—
—Mare mia, mare | sent la gent que diuen?
—Ne son criaturas | no saben que dirse,
lo que ouhen los grans | los xichs també 'u diuen.
—Las campanas van, | ¿per qui tocarian?
—Tocan per un gran | un gran de la vila.
Ne cava 'l fossar | ¿per qui cavaria?
—Filla meva, filla, | també hauré de dirtho,
ton marit s' es mort | has quedada viuda.
Ton marit s' es mort | á la romeria.
—Mare mia, mare, | héuse aquí ma filla
que me'n vaig al Cel | ab qui tant volia.
F. P. B.

D' ALFANCH.

BALADA.

I.

D' armats sarrahins sodolla
Sobre la brumera blanca
Compassat lo rem sorolla
Una barca; dret argolla
Y en los soralls embarranca.
Saltan los moros en terra
Y per la costa s' enfilan;
Qui rellisca, qui l' péu erra,

Mes en bon ordre de guerra
Vora del aigua s' apilan.

Trescant estreta dressera
Per fugirne de la guayta
Caminan tots de filera,
Y si algun roman enrera
Bé son capitá l' empayta.

II.

¡Ay noyas de Badalona
Com dormiu sense neguit!
¡Ay com alletau las mares
L' infant sobre 'l tou coix!
¡Ay! llauradors á la palla
Vostre bras jau adolit!
Aucells ajocats al arbre
La serp no sentiú venir.

Tost estabellan las portas
Las destrals dels argelins,
Y dels pallers y llenyeras
Puja l' foch fins dalt del cim.
Las campanas de la torre
Cridan planyent als vehins,
Y d' assi y d' allà l's pagesos
S' escampan espavordits.
Lo fum qu' enfosqueix la vila
Confon germans e inimichs,
Y la remor sorda esqueixan
D' angunia y esglay los crits.

III.

Per la finestra botant
D' una casa qu' s' esberla,
Un alarb trau un infant
Ab sa mare tremolant
Hermosa com una perla.
Sols lo turbant ne tèn blanch
Y l's ulls de tigre lluent,
Perque la presa no manch
Estreny los dos punys, l' alfanch
Porta aferrat ab las dents.

La mare ab llágrimas rega
Per lliberar lo seu fill
La mà que son bras li sega,
Y á la Verge de cor prega,
Que l' hi ajud' en tal perill.
Tot plegat encesa d' ira
L' alfanch al moro arreballa,
Y mentre ell suptat se gira
Y amolla la mà, li tira
Un colp que l' cor li traspassa.
Pren lo seu fill ab la esquerra,
Y ab lo ferro que sanch raja,
Fuig com si li mancás terra;
Mes sentint las véus de guerra,
Cau esmortida en la plaja.

IV.

Al somatent aplegantse
Los pagesos enforits,
Ab armas y encesas fayas,
Empaytan als sarrahins.
Prop de la platja l's atansan,
Y l's enrotllan; mes pe 'l mitj
Ells tallant caps fan fer lloch
Fins que al aigua n' han eixit.

Y ab joyas, or, robas, armas
Y l' enfilay dels cautius,
Sen pujan cap á llur barca
Y s' fan del mar ben endins.

V.

A una casa ja molt vella
Encara s' hi véu l' alfanch
Penjat, ab flochs, á una anella,

A un recó de la capella
Y ab una taca de sanch.

JOSEPH LLUIS PONS Y GALLARZA.

LA FILOSA.

(RONDALLA.)

VII.

DE COM LA PRIMPCESA AL SORTIR DEL GORCH VA TROBAR Á LA QUE L' HAVIA
DESENCANTADA Y COM SE LA 'N MENÁ AL CASTELL DE SON PARE.

Ara tornarem á parlar de la noya de la filosa que cada tarda havia anat
tirant canam al gorch, fins aquell dia en que la misteriosa véu li digué:
—Prou.

Pus veuse aquí que una hermosa matinada de maig, donchs era en
temps de primavera, quant aquella noyeta havia perdut fus y filosa, la
pobre de la noya sorti de casa de sos pares y corregué á la bora del
gorch á rentarshi la cara y las mans, com cada dematí solia ferho, y
mentres se rentava aquell dia, tot d' un plegat vejé surant sobre la
pura y cristallina aiga, la filosa que havia perdut y per rahó de la
qual perdua, molts de renys merescuts portava de sos fortament enu-
jats pares. Y com la noya alsés los ulls y allargués las mans pera am-
pararse d' ella, tot de cop véuse aquí que ab sorpresa vegé eixir del
fons del gorch, daurada pels raigs del sol y embaumada per las auras
del bosch vehi, á la bella y jove primpcesa que dotze anys colgada ha-
via estat en lo fons del manso y enganyos estany. Y encara mes la
sorprengueren las paraulas que li dirigi la hermosa aparició quant sal-
tant de l' aiga al marge y agafantla dolsament per la ma, li va dir ab
una véu mes falaguera que la véu del rossinyol, aquestas següents
paraulas.

—Tú m' has desencantat; sens tú jo eternament viscut hauria al
fons d' aquestas aigas; ara bè, jo so filla d' un molt poderós rey y
vull compensar lo bè que m' has fet ab millor bè encara que jo darte
puch.

Y dit açó se la 'n dugué cap al castell del seu pare.

VIII.

DE LO QU' HAVIA PASSAT EN LO CASTELL MENTRES LA PRIMPCESA S'
ANYORABA Á DINS DEL GORCH.

Emperó devém explicar que havia sigut del pare de la primpcesa y
de las dotze fillas en tot aquell temps en que la bella Bruniselda, que
aixís s' anomenava la primpcesa, havia restat fora del castell payral.
Quant lo rey sapigué la fugida y trista mort de sa filla, tothom pensá
que foll tornava, pus nit y dia, de cap á cap, sol passava las horas. Y
aixís visqué mes d' un any y mig, fins que un jorn, un vasall y noble,
molt amich seu, li parlá d' aquesta manera.

—Senyor, la pena 'us deixa molt trist y 'us allunya dels afers pro-
pis del vostre estat. Jo no 'us vinch á dir pas que ixcau de consem-
blans tristós viure, pera pendre lo regiment de vostras terras; jo no 'us
diré pas aixugau vostres ulls y vingau á séureus entre vostros faels
servidors; mès si 'us vinch á dir que podriau, tota vegada que 'l cel
vos ha dat mes d' una filla, encomenar lo govern de vostras marcas á
un que vingués á ser fill vostre y pogués ben dignament representarvos.

Y al sentir aqueixas enrahonadas paraulas lo rey alsá 'l cap y pre-
guntá á son vasall.

—¿Y qui podria trobar que fos propi y bó pera fer tot quant acabas
de dir?

—Jo be 'n sè un que bèn conegut es d' aquí.

—¿Y qui n' es?

—No n' es altre que 'l fill del rey que ja maridarse devia ab vostra
filla mes gran. Oh si! lo primpcep Fraderich fora per vos un bon gen-
dre y pera vostres pobles un bon sobirà.

Y 'l rey cregué estas paraulas y va casar á sa filla segona ab
lo primpcep Fraderich qu' aixís fou rey de las mes hermosas terras
del mon.

Y veuse aquí que passats que foren dos anys, lo rey va morir en-
matzinat per son gendre lo qui restá senyor, ab plenitut de toda sort
de drets, bèns y títols senyorios que eran del finat. Y com tenia lo
cor mes dur que 'l marbre, va traure del castell á las altrás onze
germanas pera que anessen pèl mon á guanyarse la vida, pus ell
deya que 'l pá mes se l' estimava pèls gossos que per las germanas de
sa muller.

Aixis estavan las cosas quant la primpcesa Bruniselda ixqué del gorch.

IX.

DE COM LA PRIMPCESA TROBÁ Á DINS DEL BOSCH Á LAS SÉVAS GERMANAS PER CRIADAS D' UNA MOLT RICA MASIA.

Y ara torném á la primpcesa que duhent per la má á la noya de la filosa, anomenada Beatriz, feya camí cap al castell de sa juvenesa. Y com estès atravessant lo bosch que aprop del castell hi havia, senti una véu no del tot desconeguda, que 's planyia cantant de sa desgracia, tot titolantse filla del rey que Bruniselda regoneixia per pare.

Lo desig de saber qui era la cantadora, feren que vers allí d' hont eixia la véu endressés sos pasos, y llavors vegé á una de sas germanetas, que encara que era mes gran, no percó havia perdut del tot la fesomia de sa infantesa. Y coneguda que la tingué, li va dar una forta abraçada y li féu contar com y perque allí 's trobava en un tant llas-timós estat, y la pobreta li 'n féu esment de tot lo que li havia passat á ella y las altrás déu germanas ab lo seu conyat Fraderich y germana, pregant á Bruniselda que no las desamparés y recordás de que ellas eran aquellas mateixas que dotze anys abans l' havian treta de perill posantla en brassos de son enamorat. Y com aquestas paraulas fessen plorar á Bruniselda, totes las germanas, que ja havian corregut á abraçarla, volgueren saber perque plorava y llavors fou quan la malaurada primpcesa 'ls contá las penas y 'ls féu coneixe á la bella Beatriz, que totes ompliren de patons y juraren aymarla de tot cor com á germana.

X.

DE COM AL EIXIR DEL BOSCH TROBAREN UN PEREGRI Y DE LO QUE IXQUE D' AQUEST ENCONTRE.

Y com que feya déu anys que las malaventuradas germanas de la primpcesa no feyan mes que anar pels boschs á collir aglans ó repusalla, ó á guardar porchs, cabras ó altre qualsevulla bestiar, perço totes ellas anavan tant malament vestidas, que ni fil sancer, ni teixit sens forat, portavan damunt. Y com ab los déu anys no 'ls havian fet ni una mala camisa, perço anavan ensenyant la pell per tots los esboranchs de sa espendrellada roba.

Emperó com la primpcesa ab lo cànem de Beatriz, filat havia tot lo lli que necessari n' era pera teixir las camisas de sas germanas, pus aixis li havia manat lo vell del estany, y com un molt hermos teixidor que enamorat estava de Bruniselda li teixís lo cànem per ella filat, y una ninfa amiga seva li tallés y cusís las camisas, que devian guanyarli 'l desencantament y una petxina molt grossa li dongués sa closca pera ficarlashi, y un aplech de reynetas li portés á fora del aiga y cap allí hont ella anava, res te d' estrany que, quant sas germanetas se planguessen de sas penas, ella trobás la petxina á son costat y obrint-la pogués dar á cada una d' aquellas una flamanta camisa, neta com l' auba y blanca com una margarideta. Y quan totes ellas s' hagueren ficat las camisas, envers la eixida del bosch endressaren sos passos, seguint á Bruniselda y á la hermosa Beatriz qu' era mes xica que totes ellas.

Y véuse aquí que quan anava per deixar los últims arbres del bosch vegeren que pèl mateix camí s' atansava un roméu que duya las treize petxinas de la valona totes de plata, y la del barret d' or y pedras preciosas. Y quant lo tingué mes aprop, á Bruniselda li semblá que aquell peregrí no li era del tot desconegut y així li parlá deturantlo en lo bell mig de la via.

—Peregrí, bon peregrí, aixis vos guarde de mal lo sol que tot just espunta, com me digáu d' hont veniu y qui sou.

Y 'l roméu ab molt respecte li respongué:

—Hermosa dama, així 'us quart Déu com jo tot grat os daria repontvos, si un vot que vaig fer no m' ho obligás á restar mut. Mes ab tot, pera no desplaureus vos diré que no vinch, sino que vaig cercant una cosa que dotze anys ha que le hi perduda.

Y com sentís aquestas paraulas Bruniselda tota se conmové, perqué li semblá coneixe aquell metall de véu. Aixis fou com resolta á sortir de duptes, aixó mateix li dix tot frisantse.

—Roméu, lo bon roméu, digau, lo que vareu perdre era auell ó argent ó flor.

—No n' era flor, ni argent, ni auell, respongué 'l peregrí, que n' era una primpcesa de las mes hermosas que 'l sol havia vist y que jo estimava ab tot lo mèu cor.

—Ay! ay! esclamá aquí la primpcesa plorant d' alegria; peregrí, bon peregrí, no cerquis pus, que lo que cercant estás ara al teu davant ho tens.

Y llavors fortament s' abraçaren y 's digueren tot lo que no 's havian pogut dir feya dotze anys.

Y quan hagueren finit sa conversa:

—Be n' haja, l' peregrí que no era altre que aquell hermos donzell que tant estimava á Bruniselda, be n' haja lo presentiment del cor que m' ha fet trencar lo vot que jo fet havia de no parlar fins que trobés á la meva enamorada: car á ell dech l' haverne fet trobansa!

Y com á prenda y mostra de sa vera alegria donguè á cada una de las onze germanas una petxina de plata, y la d' or la oferí á la bella Beatriz, á la que estimava molt des de qu' havia sapigut tot lo bè que fet portava á sa estimada Bruniselda. Y com ell tenia dotze petxinas de plata y las germanas de la primpcesa no mes eran onze, donchs l' altra era la casada, la petxina que va sobrar la ficaren ab la camisa també sobrerera dins de la petxina que las reynetas s' encarregaren de dur á casa de la primpcesa ahont se n' anava Bruniselda la desencantada.

Y era á posta de sol quan arribaren al peu de la montanya del castell.

Y allí 'l donzell que s' anomenava Gerart, se torná á vestir los ropatjes de peregrí que s' havia tret pera amagar l' armament que duya sota d' aquells.

Y aixis fou com arribaren al castell al toch del seny del lladre.

(Seguirá).

AMOR.

(Traducció del poeta provençal Lluís Roumieux.)

Amor, tos arrebatés m' amplenan d' alegria,
mes quan sovint també n' ets calser d' amargor!
Quan d' esperansa ubriachs, volém collir ta flor,
la ma ne troba sols espinas d' agonía.

Jo amo d' amor inmens á ma gentil aymia,
jo l' am' á ella tan sols, y lo mes greu dolor
ja may ne mimvará lo foch que cova 'l cor.
Sens ella, un vast desert lo mon per mi seria.

Mas penas jo li he dit, li he dit ma desventura,
mes ¡ay! se 'n ha rigut, y potsè 'n riu encara.
En tant de mon dolor que ja no 'n tèn pas cura,

la marca tot lo món llegir pot en ma cara,
y creixer cada jorn ne sento ma tristura,
y d' un negre pesar m' ánima s' enmascara.

Avinyó (Provensa) 3 novembre de 1866.

LO TROVADOR DE MONTSERRAT.

PENSAMENTS.

La gent de poch seny que estime á tothom, gasta los sentiments en pessas de dos quartos, y 'l que escasseja sa amistat tèn sempre quelcunas pessas d' or de recó per sos amichs.

Un gros orgull en un home de xich mèrit, fá l' efecte d' una piràmide cap per avall.

Un argument débil allunya molt sovint al home d' una gran resolució, es lo gra de sorra que si 'ns cau als ulls nos cega.

L' adversitat que 'ns fa mansos pèls altres, fa altius á n' aquests envers nosaltres.

SONNET.

Tè veitx y beneyesch lo dols instant
En que tos ulls feriren lo mèu cor.

Ay! si de aytal ferida no se mor

Es tant sols ta hermosura recordant.

Pens dirte mon amor, mes contemplant

Que ets tú per mi del mon lo rich tresor

Mon esperit agafa tanta por

Que sempre devant tú está tremolant.

Ay! tú véus que t' estim sense dirthó

Axi m' ho fas entendre cuant me mires

Perque ab tos ulls me dius que 'm tens amó.
 Mon cor que fà tres anys qu' está entre espíres
 Ha sembrat dins ton cor lo seu caló
 Y el foch que jo respir també respíres.

1862

PERE D' ALCÁNTARA PENTA.

PASSATEMPS.

En un mateix poble hi vivian dos homes,—res tè d' estrany aixó—,
 l' un sè deya Joan y l' altre Pere. Aquest darrer devia al altre vuit
 pessetas y may le venia bè de pagarlas. Un dia en Joan lo troba y
 sens preguntar, quan val ni quan costa:

—Eh! me li diu, escolta: ¿quan arreglarém comptes?

—Quan vullas, respon en Pere.

—Ja sabs que 'm deus vint pessetas.

—¿Y qui t' ho nèga?

—Es que no es tot lo negarho; es qu' es precis que 's pague lo que
 se deu.

—Si t' ho pagarè!

—Sabs quantas n' hi há, que no 't crech.

—Te prometo pagarte, y, si vols, fins t' ho dirè al davant de testi-
 monis.

—¿Si? pus vinamho á dir al davant del senyor alcalde.

—No 'm fa pas res. Anèm.

Y tots dos se 'n van cap á la plassa major. Un xich ans de arribarhi,
 lo Pere, tot d' un plegat, s' atura y dirigintse á son company aixis li
 parla:

Mira, Joan, me sembla que vaig massa mal vestit pera presentarme
 al davant del alcalde. Si almenys me deixesses la capa.

—Si, si, tè, mes m' estimo aixó qu' altra cosa.

Arriban á l' alcaldia, en Joan parla y fà sas explicacions. L' alcalde
 en quan acaba se gira de cara á en Pere y li diu:

—Y, vostè, ¿que respón á tot lo que acaba de escoltar?

—Que tinch de dir home de Dèu! ¡No coneix vostè mateix qu' aquest
 home es boig? Fa, mes de tres setmanas que 'm vè al darrera, dihent
 que li he enmantllavat no sè que.... ¿Encara com no diu que també es
 sèva la capa que porto.

—Pus no ho tinch de dir, respont tot depressa en Joan aixis que ho
 sent, si ho es, si li he deixada, si...

—¿No ho vèu?...

—Prou, prou, diguè l' alcalde dirigintse á Joan; fassa 'l favor de
 callar y res mes: sino 'l farè tancar en una casa de boigs. Pus no 'n
 mancava d' altra sino que tinguès de perdre lo temps detrás de sas
 ximplerías.

Y 'l pobre Joan va pérdre capa y pessetas.

Un empresari d' ópera d' un teatre de Catalunya, haventli caigut
 malalt lo director d' orquesta, contractá al d' un altra companyia que
 donava zarzuelas en una població un bon xich lluny de la primera: lo
 qual no poguent fer hi cap en lo mateix dia que s' desitjava, posá al em-
 presari lo telégrama següent. «Me es imposible llegar hasta el Jueves;
 hoy va Miranda» y es d' advertir que *aquest* nom era l' de un amich ó
 delegat que s' avansava per apariarli l' allotjament y demes necessari.
 L' andiot del empresari ho entengué d' altre manera y correguè á fixar
 en la porta del Teatro un gros cartell en que s' llegia manuscrit en pa-
 lots de primera. «El Sr. R.... que ya devia estar aquí, no llegará hasta
 mañana pasado, porque en el Teatro de G.... tiene que dirigir hoy
 la zarzuela MIRANDA.» (Tambè es histórich).

UN BES MATERNAL.

(Traducció de la poesia «UN BESO MATERNAL» original de la traductora).

Que valen las caricias
 Y dolsas besadetas,
 Cuan no son prodigadas
 Per tenura materna?
 La amistat es mentida,
 Lo amor, vana quimera,
 La gloria, foch de brossa
 Que en lloch de escalfar crema,
 Ay! sols es positiva
 La maternal tendresa.
 ¿Voléu amor veridich,
 Amistat duradera,
 Una gloria sens núvols,
 Un afecte sens penas,

Abnegació sens limits
 Y una constancia eterna?
 Donchs bè, qui tinga mare
 Tot aixó troba en ella.

¡Oh venturós en la vida
 Qui sent sa galta oprimida
 Per lo llabi maternal!
 ¡Ditxosos sou los que oireu
 Y ab los cants vos adormireu
 De aquella vèu celestial!

Vosaltres no podèu, nens,
 comprendre lo amor intens
 Que á las mares Dèu confia,
 Ni lo valor d' eixos cors
 Que ploran ab vostres plors
 Y alegre vostra alegria.

Ni d' eixa ànima amorosa
 Que os segueix per tot ansiosa
 Y os penetra y endevina,
 La influencia apassionada,
 Pura, dolsa y sossegada,
 Com la brisa matutina.

Noys, fillets, cuan la rahò
 Done á vostra reflexió
 Lo pensar com Dèu ordena,
 Recordáu cuants y cuants anys
 Per vostre amor y entre afanys,
 Eixa pobre mare pena.

Pensáu de cuanta ventura
 Sou deutors á la ternura
 D' eixa dona benehida,
 Y cuant desinteressada,
 Ab la sanch del cor mesclada
 Vos doná part de sa vida.

Besáu lo sol que petjá
 Y lo bressol que gronxá
 Tant pacienta y carinyosa,
 Respectau lo que os digué,
 Lo que féu ó fer volgué
 En la mes petita cosa.

Alsáu sa ma demacrada,
 Y uniu ab santa llassada
 Vostre bras ab lo sèu bras,
 Y ab entranyable dolsura
 Guiáu sa planta insegura
 Com guiá lo vostre pas.

Son voler obehit sia
 Y com santa profecia
 Sos avisos respectèu.
 Amàula, fills, ab locura,
 Puig amantla sens mesura
 Molt menos qu' ella amaréu.

¡Oh! si Dèu per sa clemencia
 A ma mare la existencia
 De nou concedir volguès!
 ¡Si de sa vèu estimada
 «Filla, filla», una vegada
 Solament oir poguès!

¡Si fos dable mare mèva
 Sentir de la boca tèva
 Óscul sant sobre mon front!.....
 Criatura mes joyosa
 Ni mes que jo venturosa
 ¿Ahont hi seria, ahont?

Per un bes matern daria
 Cuan tinch y tenir podria,
 Gloria, ditxa terrenal,
 Mes que fos la calavera
 Que deixás le negra ossera
 Per donarme un bés mortal.

Jo se bè que fret no fora
 Eix pató, Mare y Senyora,
 Puig lo maternal amor,
 Hasta en la fossa se oculta
 Y en la cendra que 'l sepulta,
 Viu conserva son calor.

M.ª JOSEPHA MASSANÉS DE GONZALEZ.

NOVAS.

L' Ateneo Balear ha ofert ja al Consistori dels Jochs Florals lo premi, que com indicarem en lo nombre passat tenia intenció de donar; y que es una palma d' argent.

Los poetas provensals que honrarán ab sa presencia la festa dels Jochs Florals que viudran del 27 al 28 del present mes, son Fraderich Mistral de Mayana; Lluís Roumieux de Belcayre; Ernest Roussel de Nimes; y l' autor de las *Papallonas blavas*, lo Princep poeta Guillem Bonaparte Vyse.

També va arribar de Valencia la setmana passada lo mantenedor en Jascinto Labaila, trovador valencià ja conegut aquí per sas bellas poesias en catalá. Nos alegrém molt de tindre á casa semblants hostas, mostra patent de la bona armonia que regna ab tots los fills d' aque-llas terras que antigament parlaren una mateixa llenga literaria.

Lo Consistori dels Jochs Florals ha resolt guardar pèl any vinent lo premi d' una palma de argent ofert pèl *Ateneo Balear*. Molt grèu l' hi haurá sapigut al Consistori lo tindre de pendre tal resolució; mes ha degut ferho per esser just, tota vegada que 'l reglament dels Jochs Florals prohibeix acceptar, pèl mateix any, qualsevol premi ofert després del últim de Febrer.

Dolorosa es la nova que aném á donar. En Pere Manel Yago, lo entusiasta traductor de las poesias de alguns de nostres poetas catalans, un dels mes coneguts escriptors valencians, acaba de morir en la flor de la juvenesa, quan se disposava á venir á la festa del 3 de Maig. Trista es l' anyada present pèls escriptors de Valencia, en dos mesos han vist devallar á la fossa á dos de sos estimats companys. Al degà d' ells En Pasqual Perez y al novençà Yago. Plorém la desgracia de la familia y la mort de tan simpàtic y complert cavaller com fou en Yago, que n' era per naltres un amich al qui estimavam molt.

Segons se diu son moltas las composicions de verdader mérit literari que enguany s' han remés als Jochs Florals y pocas las que abans formavan una majoria de composicions verament dolentas. Co prova que creix la inspiració entre 'ls poetas de esta terra y abansa la llenga, tan descuydada vint anys enrera. Lo dia 13 d' aquest mes pujavan á 232 las composicions rebudas en los Jochs Florals. Entre ellas hi ha tres treballs sobre lo Setje de Girona.

Lo Ateneo Catalá en la nit del 7 del present, donguè una vetllada literaria. Los poetas que hi prengueren part foren molts, entre ells ne hi haguè que llegiren superbas composicions en vers escrites en llenga catalana. D' aqueix nombre foren en Adolph Blanch y en Damás Calvet lo primer llegí una composició que te per titol «L' ánima enamorada» y qu' es á nostre juhi de las bonas que s' han escrit en catalá; y 'l darrer llegí la poesia «Son ells» premiada en los Jochs Florals de 1839. Hi haguè bona cullita de picaments de mans per tots.

Lo diumenge últim passá á millor vida lo conegut músich y apreciable compositor En Joseph Saltó. Persona molt coneguda en eixa capital per sos coneixements y bon caràcter, serà sa mort sentida per tots los que 'l coneixian, y per tots quans estimen la renaixensa catalana. Fou l' autor de moltas pessas, entre ellas un molt bonich *Stabat* que en lo Liceo fou molt ben rebut. També compongué l' acompanyament del segon volum de las *Cansons de la Terra*, y finalment sabem que estava treballant pera fer una opereta en catalá. Persona que tan amor duya á las cosas de la terra déu esser plorat per tots los que las estiman. Tant per ço, com per son bon caràcter no podem menys que doldre'ns de la seva mort, y acompanyar en lo sentiment á sa descon-solada familia.

TEATRES.

S' ha enviat á la censura una comedia en tres actes titulada «La Petaca» escrita en catalá. Déu li dó bona sort y 'ns la torni aviat apro-bada.

Una nova empresa mentres duri l' istiu, donará funcions en lo *tea-tre Zarzuela*. Segons tenim entès, las comedias que 's hi representarán quasi totas serán catalanas, y se n' estrenarán algunas de novas.

En lo Prat Catalá s' han comensat á donar funcions catalanas los diumenges. En eixas funcions s' hi donarán produccions que á la no-vedat reunescan un verdader mérit literari. La primera que s' ha posat en escena ha sigut *Bach de Roda*.

La pessa del Sr. E. Vidal titulada *Ben vingut sia*, tinguè molts aplausos lo dia que s' estrená. L' autor va ser cridat á la escena, ab tot y que, segons deya 'l llibret, fou pensada, escrita y posada en escena en 48 horas.

RECLAMS.

Los nous subscriptors al *Gay saber* que vingan, tindran de consolar-se de tenir la col·lecció sens lo nombre primer. Ab tot y que la tirada va ser llarga, s' han acabat. Mes endavant potser se 'n fassa una segona tirada, si 'l nombre de subscriptors ho permet.

Varem prometre publicar una llista d' obras catalanas que nostres subscriptors podran comprar pagant un vint per cent del valor de las mateixas en recibos del *Gay saber*. Totas son obras novas y escullidas y 'l preu que marca al costat, es lo preu á que sempre s' han venut. Heuselas aquí:

LO LLIBRE DE LES DONES, de Jaume Roig.	10 rs.
LO BROT D' ACHS, rimas de F. P. Briz.	10 rs.
LO LLIBRE DE LA INFANESA, de T. Thos.	10 rs.
LO LLIBRE DELS ÀNGELS de F. P. Briz.	6 rs.
CALENDARI CATALÁ de 1863.	4 rs.
» » » 1866.	4 rs.
» » » 1867.	4 rs.
» » » 1868.	4 rs.

CANSONS DE LA TERRA, col·lecció de cants populars catalans, recu-llit per Francesch Pelay Briz, van acompanyats de la música. D' esta obra n' ha tractat y molt be la premsa francesa y alemanya: los dos volums. 32 rs.

LA CREU DE PLATA, drama en 3 actes, fet per F. P. Briz.	6 rs.
HONRA PATRIA Y AMOR, drama en 3 actes, de F. Ubach.	8 rs.
LA CRÓNICA DEL REY, En Pere IV, de Bufarull.	
LAS CELISTIAS, d' F. Ubach.	3 rs.
L' ORFANETA DE MENARGUES d' A. Bofarull.	
LO TROVADOR DE MONTSERRAT, de V. Valaguer.	18 rs.

La portada y falsa portada del *Jardinet d' Orats* las repartirém mes endavant á fi y efecte de que nostres subscriptors tingan part del cos d' obra com mes aviat millor. També tornarem á estampar la portada de la vida de Sta. Ana en rahò á haverhi passat una errada molt notable.

Varem oferir las planas de nostre periódich á tots quants escrigues-sen en catalá, es veritat; mes ja 's dona per entès que eixas portas sols obrirán als que escrigan bè en catalá. Aixó ho dihém pèls molts que 'ns remeten composicions negadas de tot mérit literari. Rebrém de grat tot quant valga; mes lo que no valga res, tindrà de ser tirat á recò. Aixís donchs, no s' estranyin alguns si no veuen publicat lo que 'ns envian.

Per publicarse en las darrerias del present mes. La *Masia dels amors* (2.ª edició) acompanyada del juhi que 'n féu un de nostres mes entesos y eminents lletrats. Se publicarà per quaderns de 48 planas á 2 rals lo quadern. Eixirá un quadern cada setmana: al capdavant se regalará una preciosa lámina gravada al boix. La edició sera de luxo, ab paper de láminas. Es lo primer poema que de costums populars s' ha publicat á Catalunya. Vá acompanyat d' una traducció castellana y de moltas notas per aclarimnet del cos de la obra. Se suscriu á casa l' editor; Argenteria, 44; á casa Sierra plassa de Jaume; á casa Ginesta, Jau-me I, y Puig plassa nova.

Per lo no firmat, lo secretari de la Redacció JOSEPH ROCA Y ROCA.

E. R.—JOAN ROCA Y BROS.

Estampa de EL PORVENIR, de la viuda de Bassas, á càrrech de J. Medina, carrer dels Tallers, núm. 31 y 33.—1868